

*Тютюнник Світлана Василівна,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри організації обліку та аудиту*

УДК 657.371:657.421:336.71

ОСОБЛИВОСТІ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТА НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ БАНКУ

У відповідності до ст. 10 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», з метою забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності банки зобов'язані проводити інвентаризацію активів і зобов'язань, під час якої перевіряються і документально підтверджуються їх наявність, стан і оцінка [1].

До основних завдань інвентаризації основних засобів та нематеріальних активів банку можна віднести:

- встановлення фактичної наявності в банках основних засобів, нематеріальних активів та інших активів і зобов'язань, з'ясування стану їх зберігання;
- встановлення обсягів нестач або надлишків необоротних активів;
- виявлення активів, що тимчасово не використовуються, втрачених активів тощо.

У банках відповідальність за організацію інвентаризації несе керівник, який зобов'язаний створити необхідні умови для її проведення, визначити об'єкти інвентаризації та періодичність її проведення, за винятком випадків, коли проведення інвентаризації є обов'язковим.

Інвентаризація обов'язково проводиться [2]:

- не рідше одного разу на рік перед складанням річного звіту;
- у разі зміни матеріально відповідальних осіб (за станом на день прийняття-передавання справ);
- при встановленні фактів крадіжок, зловживань, псування цінностей (на день установлення таких фактів);

- у разі пожежі або стихійного лиха, повені, землетрусів (на день після закінчення явищ);
- у разі реорганізації чи ліквідації установи банку;
- у разі передавання майна банку в лізинг (оренду) та в інших випадках, передбачених законодавством України.

Для проведення інвентаризації у банках створюється постійно діюча інвентаризаційна комісія (у складі працівників банку) за обов'язковою участю головного бухгалтера (його заступника). Інвентаризаційна комісія створюється строком на один рік. Комісію очолює керівник установи або його заступник. Проведення інвентаризації повинно бути документально оформлено.

Основні засоби і нематеріальні активи реєструються в інвентаризаційних описах. Після звіряння даних описів з даними обліку встановлюються розбіжності, причини яких з'ясовуються. Результати інвентаризації відображаються у протоколі засідання інвентаризаційної комісії. Протокол інвентаризаційної комісії має розглянути і затвердити керівник банку в 5-денний строк. Затверджені результати інвентаризації повинні відображатися в обліку та звітності того місяця, в якому була проведена інвентаризація, але не пізніше грудня місяця звітного року.

Основні засоби та нематеріальні активи, виявлені у надлишку, підлягають оприбуткуванню. Вартість повністю втрачених (зіпсованих або тих, яких не вистачає) необоротних активів списується на витрати звітного періоду. Суми нестач і втрат від псування цінностей до встановлення осіб, які мають відшкодувати нестачі чи втрати, відображаються за позабалансовими рахунками.

Після встановлення осіб, які мають відшкодувати збитки, належна до відшкодування сума відображається за рахунком 3552 А «Нестачі та інші нарахування на працівників банку» та зараховується до доходу звітного періоду.

У бухгалтерському обліку результати інвентаризації відображаються наступним чином:

1. Оприбуткування виявлених у надлишку основних засобів та нематеріальних активів: дебет рахунків 4300, 4400, 4500; кредит рахунку 6499.

2. Виявлення нестач і втрат від псування цінностей:

- до встановлення осіб, які мають відшкодувати нестачі чи втрати: дебет рахунків 7490, 4309, 4409, 4509; кредит рахунків 4300, 4400, 4500;

- одночасно: дебет рахунку 9617; кредит рахунку 9910;

- після встановлення осіб, які мають відшкодувати збитки: дебет рахунку 3552; кредит рахунку 6499;

- одночасно: дебет рахунку 9910; кредит рахунку 9617;

- у разі відшкодування вартості основних засобів винними особами: дебет рахунків 1200, 2600, 2620, 1001; кредит рахунку 3552;

- якщо невідшкодована частина збитків визнана сумнівною до отримання: дебет рахунку 3580; кредит рахунку 3552;

- формування резерву на суму сумнівної дебіторської заборгованості: дебет рахунку 7705; кредит рахунку 3590;

- у разі визнання дебіторської заборгованості безнадійною: дебет рахунку 3590; кредит рахунку 3580;

- одночасно: дебет рахунку 9617; кредит рахунку 9910.

Таким чином, інвентаризація у банках здійснюється для встановлення і приведення у відповідність даних бухгалтерського обліку з фактичною наявністю основних засобів та нематеріальних активів.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV від 16 лип. 1999 р. (із змінами). [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

2. Інструкція з бухгалтерського обліку основних засобів і нематеріальних активів банків України, затверджена Постановою Правління НБУ № 480 від 20 груд. 2005 р. (із змінами). [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.